

Impactvol afstuderen in het hbo

NRO onderzoek voor hoger economisch beroepsonderwijs in het hart van de kennisdriehoek

Instructie gebruik Scenario Matrix voor impactvol afstuderen

versie 21 juni 2022

Doelen:

- Bewust worden van keuzemogelijkheden voor ideale afstudeertrajecten
- In gesprek komen over welke waarden centraal staan bij de diverse stakeholders en wat men als haalbaar ziet

1. Hoe gebruiken?

- Nodig een diversiteit aan belanghebbenden uit: docenten, studenten, praktijkpartners, onderzoekers
- Maak tafelgroepen van 4 tot 6 personen
- Print de matrix en de gebruiksaanwijzing uit, 1 p.p.; dit document is gemaakt voor print op A3 formaat
- Lees de toelichting hieronder en voer de stappen uit.

2. Verdelen rollen voor zelfmanagement en kort kennismaken (ca. 5 min.)

Ieder stelt zich kort voor (naam, rol, organisatie). Verdeel daarna in de tafelgroep de volgende rollen:

- Gespreksleider: Bewaakt de focus op de taak en zorgt ervoor dat, binnen de beschikbare tijd, geluisterd wordt naar iedere deelnemer die iets wil zeggen
- Tijdbewaker: Houdt de groep op de hoogte van de nog beschikbare tijd
- Verslaglegger: Noteert inzichten en opmerkingen op post-its
- Presentator: Presenteert de inzichten van de tafelgroep aan de grote groep

3. Individueel lezen van de toelichting en de tabel (ca. 5 min.)

Toelichting op de tabel

Hoe kan een impactvol afstudeertraject eruitzien? In de tabel 'Scenario's voor Impactvol Afstuderen' zijn zes scenario's uitgewerkt. Elk scenario biedt een vereenvoudigd en nogal overdreven model voor hoe een ideaal impactvol afstudeertraject eruit kan zien. Het voordeel van werken met een scenario is dat een groot aantal aspecten in een samenhangend geheel gepresenteerd wordt. Door de aangedikte presentatie is er veel af te dingen op de beschrijvingen, in werkelijkheid zal er de nodige overlap zijn. Je kunt in een opleiding ook met meerdere scenario's werken.

Uitgangspunten voor 'impactvol' in dit onderzoek:

- Impactvol afstuderen betekent meervoudige waardecreatie; meerwaarde voor zowel student, opleiding, beroepspraktijk, als kennisvermeerdering
- Dat betekent een leeromgeving gebaseerd op hybridisering, waarin de grenzen tussen onderwijs, onderzoek en praktijk vervagen, doorlaatbaarder, of flexibeler worden
- Impactvol afstuderen kan alleen als er sprake is van samenwerking tussen opleiding, beroepspraktijk en onderzoekseenheden waarbij ook van elkaar geleerd wordt
- Het gaat nog steeds om opleidingen van studenten, maar de focus van afstudeertrajecten verschuift van individuen naar gehele leeromgevingen.

NB: Voor de matrix is een selectie gemaakt van de aspecten die zich onderscheiden per scenario; de aspecten die voor *alle* scenario's gelden vind je dus niet in terug in de tabel. Dat maakt die aspecten echter niet minder belangrijk. Voor alle scenario's gelden de aspecten:

- Hbo-waardig zijn, voldoen aan het Protocol Afstuderen 2.0
- Professionele ontwikkeling van de student, afstuderen als start-bekwame professional met een diploma
- Persoonlijke ontwikkeling van de student (Bildung)
- Het plezier van opleiders en praktijkbegeleiders om studenten te helpen groeien
- Goed organiseren en goed uitvoeren van programma's en werkwijzen.

4. Individueel bepalen van je voorkeur (ca. 5 min.)

- Als je NU een opleiding zou mogen vormgeven, welke opties voor afstuderen zou je dan kiezen? Kies in de tabel PER RIJ de optie van je voorkeur en kruis die aan
- Je hoeft je niet te houden aan de opties van 1 scenario, je mag springen tussen de scenario's, maar let wel op een logische samenhang.

5. Bespreken in tafelgroep en feedback noteren (ca. 20 min.)

- Bespreek de gemaakte keuzes in je tafelgroep, je hoeft het niet eens te worden, je kunt wel je voorkeur nog veranderen
- Wat betekent dit voor volgende stappen in samenwerken aan impactvolle afstudeertrajecten?

Scenario's voor impactvol afstuderen

Kruis in elke rij 1 voorkeur aan, je mag springen tussen de kolommen

Scenario Aspecten	A. Challenges	B. Duiventil	C. Eigen onderneming	D. Traineeship	E. Graduation studio	F. Regiobroedplaats
Centraal staat	Ontwikkelen in de praktijk	Flexibilisering leerproces	Ondernemerschap en innovatievermogen	Innovatie van een organisatie	Onderzoeken	Interdisciplinair werken
Typering:	Afstuderen met 4 jaar werkervaring. Vanaf het eerste jaar werken studenten aan echte opdrachten, alleen of in multidisciplinaire teams. Richting het vierde jaar worden de challenges steeds complexer en de verantwoordelijkheid van de studenten groter	Een volledig flexibel afstudeertraject, zonder vaste vorm of duur. Opleidingen, bedrijfsleven en onderzoekers vliegen af en aan om te halen en te brengen en van elkaar te leren. Het diploma wordt behaald met deelcertificaten	Afstuderen in eigen bedrijf, ondernemerschap en innovatievermogen staan centraal. Onderzoek doen staat in dienst van de ontwikkeling van het eigen bedrijf	Student gaat in dienst bij een organisatie voor minstens 1 jaar. Onderzoek doen is ten dienste van die organisatie	Onderzoeken staat centraal, sterke samenwerking met onderzoekseenheden van hogescholen en universiteiten	Learning community met intensieve samenwerking tussen studenten en stakeholders zoals onderzoekers, overheidspartners, ondernemers, maatschappelijke instanties. Studenten werken in interdisciplinaire teams vanuit verschillende opleidingsprogramma's
1. De match tussen student(en) en opdracht(en) komt tot stand door:	☐ Studenten en docenten kiezen uit een aanbod van opdrachten, voortschrijdende challenges individueel en in teams, ook multidisciplinair	☐ Studenten kiezen uit een marktplaats waar partners hun opdrachten aanbieden, de match komt in overleg met opleiding en opdrachtgever tot stand	☐ De student kiest, in overleg met bedrijfs- en opleidingscoaches	☐ Bedrijf biedt aan, de student solliciteert	☐ Student kiest een onderzoeksproject uit een aanbod van programma's van kennispartners	☐ Een authentieke, complexe opdracht uit de regio, waar het team een bijdrage aan levert. School is partner in een 'consortium' van stakeholders, daarbij zijn meerdere opleidingen betrokken
2. Innovatie van de praktijk door:	☐ Vernieuwende opdrachten in en met de praktijk	☐ Vernieuwingsopdracht als onderdeel van het contract	☐ De activiteiten van de onderneming	☐ Opdracht om als trainee door te groeien en in het bedrijf te gaan werken	☐ Nieuwe kennis en toepassing daarvan	☐ Gezamenlijke kennisconstructie tussen studenten, docenten, onderzoekers en andere stakeholders
3. Innovatie van de opleiding door:	☐ Studenten spelen een rol in de opleiding, docenten leren als coach en verweven het geleerde in opleidingsactiviteiten	☐ Docenten leren als coach en verweven het geleerde in opleidingsactiviteiten	☐ Studenten delen hun ervaringen en krijgen een rol in de opleiding	☐ Opdrachtgever en student spelen een rol in de opleiding	☐ Structurele samenwerking tussen lectoraat en opleidingen	☐ Gezamenlijke kennisconstructie tussen studenten, docenten, onderzoekers en andere stakeholders
4. Kennisontwikkeling krijgt vorm door	☐ Lectoraten doen mee in de challenges en zorgen voor stapelen en delen van kennis	☐ Lectoraten bieden opdrachten aan op de marktplaats en zorgen voor stapelen en delen van kennis	☐ Lectoraten stapelen en delen de kennis en ervaring van de ondernemers in onderzoeksprojecten	☐ Lectoraten stapelen en delen de kennis en ervaring van de trainees en de bedrijven	☐ Stapeling van resultaten uit afstudeertrajecten en integratie in onderzoeksproject/-programma	☐ Gezamenlijke kennisconstructie tussen studenten, docenten, onderzoekers en andere stakeholders
5. Begeleiding krijgt vorm door:	☐ Intensieve procesbegeleiding door docent- samen met opdrachtgevers challenges	☐ Grote diversiteit in begeleiders, afhankelijk van de opdracht en ontwikkelingsfase	☐ Coaches uit onderwijs, bedrijfsleven en onderzoek en belanghebbenden uit de keten (klanten, leveranciers, ...)	☐ Samenwerking tussen bedrijfscoach en docentcoach	☐ Samenwerking tussen lectoraat, opleiding(en) en opdrachtgever(s)	☐ Intensieve procesbegeleiding door coaches. Alle betrokkenen leren van elkaar.
6. Beoordeling krijgt vorm door:	☐ Studenten, docenten en opdrachtgevers beoordelen gezamenlijk de opdrachten	☐ Grote diversiteit in beoordelaars, uit zowel uit opleiding, beroepspraktijk als lectoraten	☐ Bedrijfscoach, student en schoolcoach (kan uit een pool van opleidingen komen)	☐ Opdrachtgevende bedrijf in samenwerking met opleiding	☐ Samenwerking tussen lectoraat, opleiding(en) en opdrachtgever(s)	☐ Beoordeling door interne en externe partners (docentcoach, medestudenten, opdrachtgever,)
7. Wat wordt opgeleverd:	☐ Portfolio van beroepsproducten wordt in 4 jaar opgebouwd, gemaakt voor een diversiteit van opdrachtgevers	☐ Portfolio van beroepsproducten, geleverd in een flexibele periode, voor een diversiteit aan opdrachtgevers	☐ Een werkende onderneming en producten die de ontwikkeling daarvan laten zien	☐ Portfolio van beroepsproducten die bijdragen aan de ontwikkeling van de student en van het bedrijf	☐ Nieuwe kennisproducten, kan ook een scriptie of prototype zijn, met onderbouwing van de totstandkoming	☐ Een werkend prototype met onderbouwing van de totstandkoming, dat bijdraagt aan verbetering in de regio t.a.v. het vraagstuk
8. Mate van flexibiliteit: Keuzemogelijkheden voor studenten in vormgeving afstudeertraject	☐ Groot, studenten kiezen projecten en opdrachten	☐ Heel groot, student kiest vorm, duur en planning van het afstudeertraject	☐ Groot, student bepaalt samen met partners de opzet van de onderneming	☐ Klein, de student kiest een bedrijf dat meedoet	☐ Beperkt, de student doet mee in een groter onderzoeksproces	☐ Beperkt, student doet mee in een team dat kiest uit opdrachten van programma's